

8/3/2022

Τρίτη, 8 Μαρτίου 2022 9:15 πμ
(Παπαδοπούλου)

Θεματική ευρωπαϊκού φέτος: Ο ρόλος του δικαστηρίου της ευρωπαϊκής ένωσης στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη

—> αποκλειστική δικαιοδοσία του δικαστηρίου Αρ. 344ΣΛΕΕ/267ΣΛΕΕ

Αποφάσεις VGL// Costa/ENEL

Αρ. 267ΣΛΕΕ —> το δικαστήριο δεν μιλά πάνω σε υποθετικά ζητήματα, υπήρξε συγκεκριμένη υπόθεση// άρα η προδικαστική παραπομπή βοηθά τον εθνικό δικαστή όχι ως ανώτερο όργανο αλλά για να κρίνει αν υπάρχει άμεσο αποτέλεσμα κάποια διάταξη -Γιατί προορίζεται να εφαρμοστεί το ενωσιακό δίκαιο στην αστική έννομη τάξη; Στην VGL υποκείμενα ενωσιακού δικαίου θεωρούνται φυσικά και νομικά πρόσωπα —> άρα παραχωρεί δικαιώματα και υποχρεώσεις

-Ευχέρεια και υποχρέωση παραπομπής

-Υποχρέωση ή διακριτική ευχέρεια η εφαρμογή

Βασικό εργαλείο είναι η νομολογία —> στο ενωσιακό παίζει τεράστιο ρόλο, από τη στιγμή που ο εθνικός δικαστής έχει την ευχέρεια να εφαρμόσει το ενωσιακό δίκαιο Με μια δημιουργική νομολογία που είναι στο όριο και έχει κατηγορηθεί για ακτιβισμό, μπορεί να καλύπτει κενά που στηρίζονται στο δίκαιο —> και στις γενικές αρχές του δικαίου (κάποιες είναι γραπτές σε διατάξεις και κάποιες είναι άγραφες)

Γνωμοδότηση δικαστηρίου με προσκόλληση στην ΕΣΔΑ

Η ΕΣΔΑ δεν είναι ενωσιακό δίκαιο —> έχει 47 κράτη —> ωστόσο είναι εργαλείο της ένωσης

Υιοθετήθηκε το 1950 και αφορά στα θεμελιώδη δικαιώματα

Μια πρώτη προσπάθεια έγινε τη δεκαετία του 1990 —> το 2000 υιοθετήθηκε ο

Χάρτης —> ακόμη και αν υιοθετήθηκε πανηγυρικά δεν είχε νομική ισχύ

Τελικά το 2009 ο Χάρτης απέκτησε νομική ισχύ, ίδια με το πρωτογενές δίκαιο —> δεν μπήκε όμως στη ΣΛΕΕ, βγήκε σε ένα Πρωτόκολλο (= ίδια ισχύς με συνθήκες/ πρωτογενές δίκαιο)

Αρ. 6 ΣΕΕ —> «Η ένωση προσχωρεί στην ΕΣΔΑ» —> δημιουργείται μια υποχρέωση αλλά όχι ανεπιφύλακτη/ επίσης υπάρχει και το πρωτόκολλο 8, σύμφωνα με το οποίο πρέπει να διαφυλάσσονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ένωσης

Οι δηλώσεις μπορεί να αποτελέσουν εθιμικό δίκαιο

Για όλες τις διεθνείς συμφωνίες καλείται **πάντα**, πρώτα, να γνωμοδοτήσει το δικαστήριο —> αρ. 218ΣΛΕΕ

Αυτό συμβαίνει γιατί όταν αναληφθεί η διεθνής συμφωνία από την ΕΕ, τότε αυτή γίνεται ενωσιακό δίκαιο (οι διεθνείς συνθήκες κανονικά έρχονται κάτω από τις ενωσιακές και πάνω από αυτές όταν πρόκειται για παράλληλο δίκαιο)

Πρόκειται λοιπόν και για συνταγματικό δικαστήριο, πέρα από διεθνές

Θα προκύψει λοιπόν παράλληλη ισχύς, αν αναληφθεί η ΕΣΔΑ, του χάρτη και της ΕΣΔΑ, αλλά και δύο δικαστηρίων (ενωσιακού και διεθνούς) —> αυτή η λύση δεν προκρίνεται γιατί θα δημιουργούνταν δυσκολίες

Το δικαστήριο λοιπόν ξεκινά με προκαταρκτικές παρατηρήσεις (τι είναι η ΕΕ)

Σκέψη 153 - 177 Γνωμοδότησης 2/13 του ΔΕΕ + αρ. 19ΣΕΕ —>

157-158 —> νέου είδους έννομη τάξη

166 και μετά —> φύση ενωσιακού δικαίου (αυτονομία= απορρέει από αυτόνομη πηγή δικαίου/ υπεροχή/ άμεσο αποτέλεσμα) και δημιουργείται πλέγμα αρχών (167) και όλο αυτό στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης (168)

169-177 —> αρχή της αυτονομίας, αρχή της καλόπιστης συνεργασίας/ δικαιοδοτικό σύστημα ένωσης (174), εθνικά δικαστήρια και ΔΕΕ (175),

διαδικασία παραπομπής (176) [διάλογος μεταξύ δικαστών] —> Εχουμε διάλογο δικαστών

και όχι κρατών γιατί πρόκειται για μια ένωση δικαίου και όχι μια οργανωτική ένωση

Το δικαστήριο λοιπόν κρίνει μεταξύ άλλων και αν υπάρχει σύγκρουση με 134 και 267ΣΛΕΕ

Σκέψη 196 —> το δικαστήριο, αν κάποιος επικαλεστεί την ΕΣΔΑ θα πρέπει να σταματήσει και να ρωτήσει την ΕΣΔΑ να ερμηνεύσει —> κάτι τέτοιο δεν είναι λογικό και άρα —> 196-199

Σκέψη 201-212 —> ΕΣΔΑ και Χάρτης μπορούν να πλήξουν την αποκλειστική αρμοδιότητα της ένωσης —> αρχή της καλόπιστης συνεργασίας —> (204) αποκλειστική αρμοδιότητα ΔΕΕ αλλά αρ. 33 ΕΣΔΑ

*(212) —> ιδρύεται αποκλειστική αρμοδιότητα του ΔΕΕ

Σκέψη 236 -248 —> διαδικασία προηγούμενης εξετάσεως εκ μέρους του ΔΕΕ

Αυτή η διαδικασία θεωρητικά είναι καλή, αλλά στην πράξη χρειάζεται αλλαγές —> θεμέλιο για την αυτονομία της ένωσης

Υπόθεση Rosneft

Κατά της Ρωσίας το 2014 για την εισβολή στην Κριμαία

Πολιτική της ένωσης ΚΕΠΑ —> ΣΕΕ —> οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία/ δεν υπόκεινται στον έλεγχο του δικαστηρίου εκτός από δύο εξαιρέσεις (275ΣΛΕΕ) —>

κύρωση πολιτικού περιεχομένου (πχ δήμευση κεφαλαίων κτλ)

-Πώς περνά μια διάταξη από τη ΣΕΕ στη ΣΛΕΕ (πχ για οικονομικές κυρώσεις);

215ΣΛΕΕ- διάταξη γέφυρα που ενώνει τον πολιτικό με τον οικονομικό χώρο

Τα τελευταία χρόνια έχουν παρθεί αρκετές τέτοιες κυρώσεις = «έξυπνες κυρώσεις»

Είναι μια πρακτική μετά τη 11/9/2001

-Καταρχάς με το 263ΣΛΕΕ μπορεί να προσβληθεί τέτοια απόφαση με αίτηση ακυρώσεως / επιπλέον με το αρ. 275ΣΛΕΕ —> εξαιρέσεις: 1) αν επίτηδες το συμβούλιο επέλεξε το ΚΕΠΑ για να αποφύγει τον έλεγχο 2) έλεγχος νομιμότητας των αποφάσεων που προβλέπουν περιοριστικά μέτρα

Αυτό μας ενδιαφέρει εδώ γιατί η Rosneft, προσέβαλλε την πράξη αυτή αλλά και την πράξη εφαρμογής εντός των εθνικών δικαστηρίων

15/3/2022

Τρίτη, 15 Μαρτίου 2022 8:59 πμ

Την προηγούμενη φορά —> Η γνωμοδότηση 213 που κάναμε την προηγούμενη φορά —> το δικαστήριο απέρριψε την προσχώρηση της ένωσης στην ΕΣΔΑ

Το δικαστήριο αντέδρασε στο σχέδιο προσχώρησης. Βασικό ζήτημα ήταν το ποιος θα ήταν αυτός που θα κρίνει την ερμηνεία μιας ενωσιακής διάταξης σε σχέση με την ΕΣΔΑ. Ετσι, προέκυψε ο θεσμός του προδικαστικού ερωτήματος

ΚΕΠΠΑ (29ΣΛΕΕ απόφαση) —> 215ΣΛΕΕ (προσβολή κανονισμού)

-Υπάρχει πρόβλημα που η προσβολή έχει νομική βάση μια απόφαση της ΚΕΠΠΑ; Όχι

Η πράξη της ΚΕΠΠΑ δεν προσβάλλεται, με δύο εξαιρέσεις(ευθεία προσβολή δηλαδή της απόφασης ΚΕΠΠΑ με αίτηση ακυρώσεως):

1)αρ.40ΣΛΕΕ

2)Αρ. 275ΣΛΕΕ

Διευρύνεται λοιπόν η αρμοδιότητα του δικαστηρίου σε πολιτικές πράξεις

Στην υπόθεση Rosneft:

Η Ρωσία έχει μπει στην Κριμαία και το Συμβούλιο καταδίκασε την απόφαση αυτή

Σκεψη 26επ. —> το συμβούλιο επέβαλε περιοριστικά μέτρα

Επικαλείται την παρανομία του κανονισμού —> το βρετανικό δικαστήριο μιλά για το κύρος του κανονισμού και για να το κρίνει στέλνει προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΕ

Το άρθρο 275ΣΛΕΕ λέει ότι το δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται για την προσφυγή του 263ΣΛΕΕ, δηλαδή για την αίτηση ακυρώσεως.

Η σκέψη 66 λέει —> ότι ο έλεγχος της νομιμότητας στηρίζεται στα άρθρα 263 και 267ΣΛΕΕ

Το δικαστήριο δηλαδή λέει ότι εκτός από την προσφυγή ακυρώσεως, επιλαμβάνεται και των προδικαστικών ερωτημάτων

Οπου μιλάμε για έλεγχο νομιμότητας, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε το 267ΣΛΕΕ, δηλαδή την προδικαστική παραπομπή

-Ποια είναι τα ζητήματα που προβάλλει η Rosneft; Προσβάλλεται το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας, της ιδιοκτησίας, της προηγούμενης ακρόασης.

-Με ποιο κριτήριο τα κρίνει αυτά; Με την αρχή της αναλογικότητας (γενικό συμφέρον —> δικαιώματα).

Πρέπει να ελέγξει αν οι περιορισμοί αυτοί είναι αναλογικοί, αν δικαιολογούνται

Δεν υπάρχει κατηγορία κανονισμών που δεν ελέγχονται από το δικαστήριο (ακόμη και αν πίσω από αυτόν υπάρχει απόφαση του συμβουλίου ασφαλείας)

Η ακύρωση είναι αναδρομική, αλλά το δικαστήριο μπορεί να ορίσει ένα μεταγενέστερο σημείο, για να μην προσβληθούν δικαιώματα

Ποιος είναι δικαστήριο κράτους μέλους κατά την έννοια της ΣΛΕΕ;

Είναι σημαντικό να οριστεί για την προδικαστική παραπομπή

Το ΔΕΕ ερμήνευσε για τις ανάγκες του 267ΣΛΕΕ τι σημαίνει δικαστήριο —>

Η λογική είναι ότι το ΔΕΕ απαρίθμησε τα κριτήρια που συγκροτούν την έννοια του δικαστηρίου και στις επιμέρους υποθέσειςκανε υπαγωγή

Αν κρίνει ότι το όργανο που εξετάζει δεν είναι δικαστήριο —> απορρίπτεται ως απαράδεκτη η προδικαστική παραπομπή

Δεν μπορεί ένα εθνικό δικαστήριο να στείλει προδικαστική παραπομπή αν δεν υπάρχει συγκεκριμένη διαφορά ή υπάρχει εικονική διαφορά (δεν μπορεί δηλαδή να ρωτήσει το ΔΕΕ γενικά και αόριστα στο πλαίσιο του 267ΣΛΕΕ) —> αυτό γιατί δεν υπάρχει οργανική ιεραρχία όπως στα ομοσπονδιακά κράτη

Στην υπόθεση C-54/96 Dorsch Conculult —> Στην Γερμανία προκηρύσσεται διαγωνισμός και μια εταιρεία συμμετέχει στο διαγωνισμό. Στο τέλος δεν επιλέγεται γιατί η προσφορά της δεν ήταν η καλύτερη.

Προσφεύγει λοιπόν σε μια «ομοσπονδιακή αρχή». Στέλνει προδικαστικό στο ΔΕΕ η αρχή αυτή

Το ΔΕΕ λέει ότι πρέπει να εξετάσει πρώτα αν η αρχή αυτή είναι δικαστήριο, με τα εξής κριτήρια:

1. Να έχει ιδρυθεί με νόμο (άρα αποκλείονται τα διαιτητικά δικαστήρια) —> η επιτροπή έλεγε ότι υπάρχει ένας δημοσιονομικός νόμος πλαίσιο, αλλά χρειαζόμαστε τυπικό νόμο)
2. Μονιμότητα

3. Δεσμευτικός χαρακτήρας —> άρα όχι γνωμοδοτικά όργανα [εν προκειμένω η αρχή αυτή είχε γνωμοδοτικό χαρακτήρα, άρα σύμφωνα με το ΔΕΕ όχι δικαστήριο // η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι για τους διαγωνισμούς ήταν το μόνο αρμόδιο όργανο και άρα ήταν δεσμευτικό]
 4. Κατ' αντιμωλία διαδικασία (Ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας είναι δικαστήριο; Εξαρτάται από το σύστημα)
 5. Το δικαστήριο πρέπει να εφαρμόζει κανόνες δικαίου —> [η γερμανία ισχυρίστηκε ότι εφαρμόζε κανόνες εθνικού και ενωσιακού δικαίου]
 6. Ανεξαρτησία οργάνου —> το όργανο πρέπει να είναι τρίτος σε σχέση με τη διαφορά, δηλαδή τρίτος σε σχέση με το όργανο που εξέδωσε την απόφαση [η γερμανία ισχυρίστηκε ότι ήταν ανεξάρτητο]
- Το ΔΕΕ έκρινε ότι είναι δικαστήριο η συγκεκριμένη αρχή και προχώρησε στην κατ' ουσίαν εξέταση της υπόθεσης

-Επιπλέον, η διαδικασία ενώπιον του οργάνου αυτού πρέπει να καταλήγει σε μια δικαιοδοτικού τύπου διαδικασία

Δεν είναι απλό να γίνει η υπαγωγή των κριτηρίων σε μια συγκεκριμένη υπόθεση

-Υπόθεση ΣΥΦΑΙΠ C-53/03—> υπόθεση ελληνικής επιτροπής ανταγωνισμού

Πρόκειται για έναν συνεταιρισμό φαρμακοποιών. Είχαν συμβληθεί με μια εταιρία η οποία αυθαίρετα άλλαξε τον τρόπο διανομής. Ετσι, κατήγγειλαν την εταιρία για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης στην αγορά. Η επιτροπή ανταγωνισμού κάνει προδικαστικό ερώτημα

Το ΔΕΕ εξετάζει αν η επιτροπή ανταγωνισμού είναι δικαστήριο

N. 702/77 => το ΔΕΕ αναλύει τον τότε νόμο που περιγράφει το σύστημα

Από τη σκέψη 29 και μετά κάνει την εκτίμηση ->

-Η επιτροπή ανταγωνισμού τελεί υπό την εποπτεία του υπουργού ανάπτυξης

-τα μέλη απολάβουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησία και εφαρμόζουν το νόμο, αλλά μπορεί να ανακληθεί ο διορισμός τους από την εκτελεστική εξουσία —> το σύστημα δεν έχει εγγυήσεις για μη παρεμβάσεις από την εκτελεστική εξουσία

-η επιτροπή δεν είναι τρίτος, σε σχέση με το κρατικό όργανο που μπορεί να είναι διάδικος

-η επιτροπή είναι μέρος ενός ευρύτερου δικτύου επιτροπών ανταγωνισμού προέλευσης ενωσιακού δικαίου —> υπάρχει περίπτωση όταν επιληφθεί μιας υπόθεσης η ελληνική επιτροπή, η ευρωπαϊκή να κρίνει ότι είναι πολύ σημαντική υπόθεση και να κρίνει η ίδια —> άρα δεν μπορεί να εκδοθεί δικαστική απόφαση δικαιοδοτικού χαρακτήρα και δεν είναι ανεξάρτητο όργανο

Αρα, το ΔΕΕ έκρινε ότι η επιτροπή δεν είναι δικαστήριο

-Υπόθεση C-363/11

Ελεγκτικό συνέδριο —> πρόκειται για δικαστήριο που ελέγχει τις δημοσιονομικές δαπάνες κτλ. Υπάρχει σε πολλά κράτη και στο πλαίσιο της ένωσης

Αποτελείται από διάφορους επιτρόπους, διορίζεται κάποιος επίτροπος σε κάθε υπουργείο και κάνει τον έλεγχο των δαπανών

Στο υπουργείο πολιτισμού υπήρχε ένας επίτροπος. Μεσα στις διάφορες καταστάσεις του δόθηκε ένα ένταλμα ενός υπαλλήλου που ζητούσε τα χρήματά του από σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Ο επίτροπος δεν ενέκρινε την πληρωμή γιατί ο υπάλληλος βρισκόταν σε συνδικαλιστική άδεια, και είχε σύμβαση ορισμένου και όχι αορίστου χρόνου όπως προβλεπόταν. Το υπουργείο, ενέκρινε την πληρωμή ωστόσο (δυνάμει μιας οδηγίας και ενός ΠΔ που είχε εκδοθεί), επειδή η ευρωπαϊκή οδηγία όριζε ότι θα έπρεπε να υπάρχει ίση μεταχείριση

Το ζήτημα παραπέμπεται σε τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αυτό στέλνει προδικαστικό στο ΔΕΕ

Το ΔΕΕ ελέγχει το ελεγκτικό συνέδριο:

Ξεκινά από Αρ. 98Σ

-Σκέψη 14: εστιάζει στην έννοια της ανεξαρτησίας και την έννοια του οργάνου ως τρίτου —>

-το ελεγκτικό συνέδριο ασκεί δικαιοδοτικά καθήκοντα και διοικητικά-ελεγκτικά-δημοσιονομικά καθήκοντα

-οι επίτροποι είναι μέλη του ΕΣ και ασκούν προληπτικό έλεγχο στα υπουργεία —> το ελεγκτικό συνέδριο καλείται να κρίνει για δική του υπόθεση συνεπώς αφού ο επίτροπος ήταν του ΕΣ —> άρα το ΕΣ έχει πρόδηλο δεσμό και άρα δεν είναι τρίτος και δεν έχει αμεροληψία έναντι του δικαιούχου της δαπάνης

-σκεψη 26: όταν ασκεί προληπτικό έλεγχο δαπανών δεν έχει δικαιοδοτική κρίση και οι αποφάσεις δεν παράγουν δεδικασμένους —> θα μπορούσε δηλαδή η απόφασή του να προσβληθεί σε διοικητικό δικαστήριο και εκεί θα υπήρχε δεσμευτική απόφαση —> αρα ως προς κάποιες αρμοδιότητές του είναι δικαστήριο και ως προς κάποιες δεν είναι

Αρα, έκρινε ότι το ΕΣ στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι δικαστήριο υπό τους όρους του 267ΣΔΕΕ

Το ΔΕΕ θα απαντήσει μόνο όταν ερωτάται - βεβαίως βρίσκει μερικές φορές αφορμή για να απαντήσει στο πλαίσιο διάφορων υποθέσεων

Το προδικαστικό ερώτημα λοιπόν είναι πολύ σημαντική διαδικασία - πλέον υπάρχουν και πειθαρχικές κυρώσεις στον εθνικό δικαστή αν δεν στείλει προδικαστικό ερώτημα όπως επίσης και ο ιδιώτης μπορεί να ζητήσει αποζημίωση από το κράτος

22/3/2022

Τρίτη, 22 Μαρτίου 2022

8:48 πμ

Στο σημερινό μάθημα: πάλι η προβληματική του τι είναι δικαστήριο

Ο εθνικός δικαστής είναι και ενωσιακός —> ποια τα αποτελέσματα; —>

Ως προς τους ιδιώτες: ο ιδιώτης θα προσφύγει στον εθνικό δικαστή για να του παράσχει την έννομη προστασία και ο τελευταίος με τη σειρά του θα εφαρμόσει ενωσιακό δίκαιο

Ως προς το σύστημα της ένωσης: ομοιόμορφη εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου/ ο εθνικός δικαστής είναι ένα από τα όργανα του κράτους και έχει καθήκον καλόπιστης-ειλικρινούς συνεργασίας (αρ. 4 παρ.3ΣΕΕ) —> το κράτος θα λογοδοτήσει αν ο δικαστής δεν εφαρμόζει σωστά το ενωσιακό δίκαιο

Ως προς τη δομή της εθνικής τάξης: η ένωση νομιμοποιείται να έχει λόγο με το πώς θα δομηθεί το σύστημα σε εθνικό επίπεδο

Υπάρχουν και άλλα άρθρα μέσα στη ΣΕΕ, πέρα από το αρ. 267ΣΛΕΕ, στα οποία το ΔΕΕ έχει αναγνωρίσει μεγάλη σημασία —>

-Αρ. 2ΣΕΕ —> Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του κράτος δικαίου;

Τα δικαστήρια και η διοίκηση εφαρμόζουν το νόμο/ η διάκριση των εξουσιών/ η πολιτεία υπόκειται στους νόμους που θεσπίζονται/ η αρχή της διαφάνειας/ σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

-Αρ. 19ΣΕΕ —> Αρμοδιότητα ΔΕΕ - εργαλεία για εξασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (και ατομικό δικαίωμα αρ. 47 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης)

Εκ πρώτης όψεως, το αρ. 2 και 19 έχουν διακηρυκτικό χαρακτήρα και δεν μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες —> τα τελευταία χρόνια τα άρθρα αυτά έχουν πάρει μεγάλες διαστάσεις —> το ΔΕΕ τους προσέδωσε νομική δεσμευτικότητα, τα κράτη δηλαδή έχουν **υποχρεώσεις** και εν συνεχεία **κυρώσεις**

Το ΔΕΕ προσέδωσε στο αρ. 19ΣΕΕ μεγάλη σημασία και μεγάλες κυρώσεις σε περίπτωση που δεν τηρηθεί —>

Υπόθεση των Πορτογάλων Δικαστών, C-64/16

Εν μέσω της οικονομικής κρίσης του 2010, στην Πορτογαλία χρειάστηκε να παρθούν μέτρα στα πλαίσια ενός μνημονίου.

Μνημόνιο (memorandum of understanding)= συνήθως είναι μια πρώτη συμφωνία και όχι η ίδια η συμφωνία εξαιτίας δανειοδότησης ενός κράτους

Η φιλοσοφία του συστήματος είναι ότι δίνονται χρήματα αλλά με κάποιους περιορισμούς —> no bail out - ρήτρα μη διάσωσης —> «αν κάποιος στραβοπατήσει δεν μπορείς να τον σώσεις», έτσι ώστε τα κράτη να ξέρουν ότι δεν θα τους σώσει κανείς για να είναι συνετοί —> ωστόσο αν έπεφτε μια χώρα θα κατέρρεαν και οι άλλοι

Το ΔΕΕ και σε αυτή και σε άλλες υποθέσεις είπε ότι —> η ρήτρα μη διάσωσης σημαίνει ότι δεν μπορούμε να χαρίσουμε χρήματα αλλά μπορούμε να βοηθήσουμε / δηλαδή το κράτος αναλαμβάνει δεσμεύσεις για τα χρήματα που παίρνει

Παράλληλα, τα κράτη συνήψαν μια διεθνή δημοσιονομική συνθήκη που επανέλαβαν τις υποχρεώσεις τους Με πρωτοβουλία της επιτροπής έγινε αναμόρφωση του συμφώνου συνεργασίας και πρόληψης —> η Επιτροπή αν δει ότι ένα κράτος έχει έλλειμα κάνει μια σύσταση, εν συνεχεία μια απόφαση και ένα πρόστιμο σε βάρος του κράτος (πιο αυστηρό ζήτημα) [προβλήθηκε το Ευρωπαϊκό εξάμηνο —> το πρώτο συμφωνούνται οι στόχοι και στο δεύτερο καταρτίζονται οι προϋπολογισμοί]

Η Πορτογαλία, μεταξύ όλων των δεσμεύσεων ανέλαβε την υποχρέωση μείωσης των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων

Μια συνδικαλιστική οργάνωση των εθνικών δικαστηρίων του ΕΣ της Πορτογαλίας προσφεύγει στα εθνικά δικαστήρια με ένα έξυπνο επιχείρημα —> Επιχείρημα: ο νόμος αυτός προσβάλλει την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (γιατί το κόστος του μισθού του δημόσιου λειτουργού τον κάνει επιρρεπή σε χρηματισμό)

Το αιτούν δικαστήριο προσφεύγει στο ΔΕΕ στηριζόμενο στα Αρ. 19ΣΕΕ και 47ΧΘΔ και τη συγκεκριμένη περίπτωση

Το ΔΕΕ καλείται να ερμηνεύσει τις δύο διατάξεις:

Το ΔΕΕ ερμηνεύει μόνο το 19 —>

Σκέψη 27: καλείται να ερμηνεύσει την ανεξαρτησία στο πλαίσιο του αρ. 19 (ευρύτερη ανεξαρτησία από το αρ. 267ΣΛΕΕ)

Σκέψη 30: ξεκινά με το αρ. 2ΣΕΕ

Σκέψη 32: το αρ. 19 συγκεκριμενοποιεί το αρ. 2ΣΕΕ και λέει ουσιαστικά ότι ο εθνικός δικαστής είναι και ενωσιακός μέσω της διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής —> εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την εφαρμογή και την τήρηση του δικαίου της ένωσης —> φέρουν ευθύνη να προβλέπουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων

Σκέψη 37: το κράτος οφείλει να διασφαλίζει ότι τα όργανα που ονομάζει δικαστήρια ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής δικαστικής προστασίας

Δηλαδή: 2ΣΕΕ —> 19ΣΕΕ/ 4παρ.3ΣΕΕ —> 47ΧΘΔ

Αρ.49ΣΕΕ (κριτήρια Κοπεγχάγης)

Σκέψη 38: επαναλαμβάνει τα κριτήρια για το τι είναι δικαστήριο

Σκέψη 39: εξετάζει το ΕΣ της Πορτογαλίας και κάνει υπαγωγή στη συγκεκριμένη περίπτωση των κριτηρίων —> βάσει των αρμοδιοτήτων που έχει το πορτογαλικό ΕΣ καλείται να αποφανθεί για ζητήματα του Ευρωπαϊκού Διακίου, άρα μας ενδιαφέρει το αν μπορεί να παράσχει αποτελεσματική δικαστική έννομη προστασία

Σκέψη 40: αφού πρόκειται για δικαστήριο πρέπει να εξασφαλίζει το αρ. 19ΣΕΕ —> ανεξαρτησία —> μήπως πλήττεται από τη μείωση μισθών

Σκέψη 42-43: Ανεξαρτησία της δικαιοδοτικής λειτουργίας —> απαραίτητη η ανεξαρτησία για το μηχανισμό του αρ. 267ΣΛΕΕ

Σκέψη 44: ορισμός ανεξαρτησίας —> «το όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με αυτονομία χωρίς να υπόκειται σε ιεραρχική σχέση, χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες και προστατεύεται από εξωτερικές πιέσεις» —> αυτά εξασφαλίζονται με τη μονιμότητα και την ισοβιότητα αλλά και με την καταβολή αποδοχών που είναι ανάλογων των καθηκόντων που επιτελούν

Σκέψη 45: το αρ. 19 απαγορεύει τέτοιου είδους μειώσεις μισθών; Καταλήγει πως δεν το απαγορεύει γιατί —> ήταν μέτρα που πάρθηκαν στο πλαίσιο του μνημονίου και άρα υπήρχε ανώτερος σκοπός δημοσίου συμφέροντος / δεν υπάρχει παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας γιατί τα μέτρα ήταν οριζόντια, πρόκειται για περιορισμένη μείωση και για προσωρινή επίσης

Αρα, το ΔΕΕ μεταμορφώνει το αρ. 19ΣΕΕ σε δεσμευτική διάταξη, αναδεικνύει το ρόλο του αρ. 267ΣΛΕΕ και προσθέτει ένα εργαλείο στην εργαλειοθήκη της Επιτροπής για την προάσπιση του κράτους δικαίου

Ο σεβασμός των αρχών του άρθρου 2 δεν είναι μια προϋπόθεση για να προσχωρήσει κανείς στην ένωση μόνο, αλλά θα πρέπει να ελέγχεται και κατά τη διάρκεια μέσω του αρ. 7ΣΕΕ —> πρόκειται για κράτη που παραβιάζουν ή δύνανται να παραβιάζουν τις αξίες του αρ. 2ΣΕΕ

Η διαδικασία αυτή —> το βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι έχει πολιτικό - ηθικό χαρακτήρα(Συμβούλιο Κρατών ή Ευρωπαϊκό Συμβούλιο), αλλά δεν καταλήγει σε βαριές νομικές κυρώσεις. «Το Συμβούλιο μπορεί να απευθύνει συστάσεις» —> περιορισμός δικαιώματος ψήφου, δεν υπάρχει δικαιοδοτικός έλεγχος —> το ΔΕΕ δεν μπορεί να κρίνει την ουσία, αλλά μόνο αν ακολουθήθηκε ο νόμος

Υπήρξε μια περίπτωση στην οποία η επιτροπή προσπάθησε να ξεκινήσει το μηχανισμό του κράτους δικαίου στην υπόθεση της Πολωνίας —>

Η Πολωνική κυβέρνηση έκανε κάποιες αλλαγές στην δομή της δικαιοσύνης —> έβαλε σαν στόχο το συνταγματικό δικαστήριο —> άλλαξε με αυθαίρετο νόμο το όριο συνταξιοδότησης των δικαστών, μειώνοντάς το —> με άμεση εφαρμογή στους δικαστές που υπήρχαν τότε

Ο ίδιος νόμος προέβλεπε ότι για όσους έφευγαν θα μπορούσαν να ζητήσουν παράταση από τον ΠτΔ, που εναπόκειται στη διακριτική του ευχέρεια (παρέμβαση εκτελεστικής στη δικαστική εξουσία)

Η Επιτροπή λοιπόν ξεκίνησε με το μηχανισμό αυτό —> για παραβίαση που δύναται να γίνει [έστειλε στην αρχή 25 επιστολές —> στην αρχή σύσταση αλλά η Πολωνία δεν πειθαρχούσε]

Η επιτροπή κάνει πρόταση προς το Συμβούλιο στο πλαίσιο του αρ. 7ΣΕΕ

Χάρη στην απόφαση των Πορτογάλων δικαστών και στο αρ. 19ΣΕΕ —> τον Οκτώβριο του 2018 η επιτροπή ασκεί προσφυγή παράβασης κατά της Πολωνίας με βάση το 258ΣΛΕΕ, για παράβαση των άρθρων 19ΣΕΕ και 47ΧΘΔ

Η επιτροπή έκανε προσφυγή και παράλληλα αίτηση ασφαλιστικών μέτρων —> γιατί αν συνταξιοδοτούνταν οι δικαστές θα ετίθετο θέμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας —> χάρη στα ασφαλιστικά δεν εφαρμόστηκε προσωρινά ο νόμος

Υπόθεση C- 619/18

Από το περιβάλλον το πολιτικό (αρ 7ΣΕΕ) περνάμε στο περιβάλλον το νομικό (αρ. 258ΣΛΕΕ) μέσω των άρθρων 19ΣΕΕ και αρ. 267ΣΛΕΕ

Το δικαστήριο δικάωσε την επιτροπή και η Πολωνία συμμορφώθηκε και πήρε πίσω τον νόμο (τον είχε πάρει ήδη πίσω τον νόμο πριν τη συζήτηση)

Υπέρ της Πολωνίας παρενέβη στο δικαστήριο η Ουγγαρία —> η Πολωνία ισχυρίστηκε ότι δεν μπορεί να ελεγχθεί για το τρόπο απονομής της δικαιοσύνης της με βάση το ενωσιακό δίκαιο

Σκέψη 42επ.: αμοιβαία εμπιστοσύνη ως προς τον σεβασμό των αρχών

Σκέψη 44-45: για να διασφαλιστούν οι αρχές, υπάρχει ένα σύστημα και προβλέπει τον ενωσιακό έλεγχο (αρ 267ΣΛΕΕ)

Σκέψη 51: Αντίθετα με τα επιχειρήματα Πολωνίας και Ουγγαρίας, μας ενδιαφέρει ότι το δικαστήριο θα αποφανθεί για ζητήματα ενωσιακού δικαίου —> γιατί πρέπει να έχει εχέγγυα γιατί εθνικός δικαστής = ενωσιακός δικαστής —> άρα σαν κράτος πρέπει να εξασφαλίσει ένα σύστημα που θα ικανοποιεί τις επιταγές της ένωσης

Σκέψη 58: ανεξαρτησία δικαστή

Σκέψεις 71-79: ορισμός ανεξαρτησίας —> μια εξωτερική και μια εσωτερική πτυχή —> η εξωτερική: αυτονομία/όχι ιεραρχική σχέση/όχι παρεμβάσεις // η εσωτερική: παρεμφεής με την αμεροληψία, απόσταση από τους διαδίκους, αντικειμενικότητα και όχι επιδίωξη ιδίου συμφέροντος

Σκέψη 74: κανόνες για τη σύνθεση, τα μέλη, λόγους εξαιρέσεως κτλ ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για την ουδετερότητα του οργάνου από τους πολίτες

Το πειθαρχικό καθεστώς πρέπει να έχει τις αναγκαίες εγγυήσεις —> άρα η θέσπιση κανόνων για πειθαρχικά αδικήματα πρέπει να προβλέπει ανεξάρτητο όργανο για κυρώσεις

Εν προκειμένω, το καθεστώς της Πολωνίας προκαλεί εύλογες ανησυχίες για τη στεγανότητα των οργάνων και την ουδετερότητα —> ότι παραβιάστηκε δηλαδή το αρ. 19ΣΕΕ

Το δικαστήριο απέρριψε όλα τα επιχειρήματα της Πολωνίας —> ζήτημα παράτασης της θητείας, η Πολωνία στους υπόλοιπους δημόσιους λειτουργούς έδινε το δικαίωμα προαιρετικής νωρίτερης συνταξιοδότησης ενώ τους δικαστικούς λειτουργούς τους έδιωχνε

Σκέψη 111-112: το γεγονός ότι ένα πολιτειακό όργανο αποφασίζει για τη δικαστική λειτουργία δεν είναι παράβαση από μόνη της αλλά θα πρέπει να υπάρχουν εχέγγυα

Η πρώτη απόφαση είναι αναγνωριστική —> η δεύτερη είναι καταψηφιστική (δηλαδή τίθεται και ένα ποσό προς πληρωμή από τα κράτη)

Η υπόθεση των Πορτογάλων δικαστών και η υπόθεση της Πολωνίας —> ανέδειξαν το αρ. 19

-Γιατί μας ενδιαφέρει να έχουμε ανεξάρτητα και αμερόληπτα δικαστήρια;

Υποθέσεις όλων των κρατών μελών μπορούν να εισαχθούν σε όλα τα κράτη μέλη

Τρόπος ενεργοποίησης της διαδικασίας - Ποιος και πότε θα στείλει το προδικαστικό ;

Δικαστήριο κράτους μέλους (με τα χαρακτηριστικά που έχουν ειπωθεί)

-Πότε θα στείλει; Υπάρχει ευχέρεια ή υποχρέωση (αρ. 267ΣΛΕΕ)

Αρ. 267 ΣΛΕΕ —> το εθνικό δικαστήριο μπορεί να στείλει προδικαστικό οποτεδήποτε (ακόμη και αν έχει τελειώσει η συζήτηση)

-Πότε υπάρχει υποχρέωση αποστολής προδικαστικής παραπομπής;

Υπάρχει υποχρέωση στα δικαστήρια που δεν μπορούν να ασκηθούν άλλα ένδικα μέσα (δηλαδή στα ανώτερα) σύμφωνα με το αρ. 267ΣΛΕΕ

Υπόθεση CILFIT 283/81

Στην υπόθεση αυτή, έχουμε μια εταιρεία που εισάγει μαλλί. Το κράτος που τα εισάγει της επιβάλλει υγειονομικό τέλος. Η εταιρεία είπε ότι ήταν αντίθετο στην απαγόρευση επιβολής δασμών και φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος.

Το δικαστήριο έστειλε προδικαστικό στο ΔΕΕ για τη Σκέψη 3, που καθιέρωνε υποχρέωση προδικαστικής παραπομπής —> με το που είμαι δικαστής ανώτατου δικαστηρίου, οφείλω να στείλω αυτόματα προδικαστικό ή υπεισέρχεται η ευχέρεια του δικαστή;

177ΣυνθΕΟΚ —> 234ΣυνθΕΚ —> 267ΣΛΕΕ

Σκέψη 7: Ξεκινάει από τη γραμματική ερμηνεία και μετά στην τελολογική —> η υποχρέωση υπάρχει για να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή και ερμηνεία του ενωτικού δικαίου μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων. Ειδικότερα εδώ, η υποχρέωση παραπομπής υπάρχει επειδή πρόκειται για ανώτατα δικαστήρια και δεν θέλουμε διάσπαση νομολογίας μεταξύ των κρατών

Πρέπει να διευκρινιστεί κατά το κοινοτικό δίκαιο —> «ανακύπτει ζήτημα» —> πρόκειται για αυτόνομο ζήτημα (όχι τη λέει η εκάστοτε ποινική και διοικητική δικαιοδοσία του κράτους μέλους)

Το ΔΕΕ προκρίνει τη λύση ότι θα το κρίνει ο εθνικός δικαστής πότε πρέπει να στείλει προδικαστική

Σκέψη 9: δεν πρόκειται για ένδικο βοήθημα/ μπορεί και αυτεπάγγελτη διαδικασία —> άρα η διαδικασία αυτή είναι εργαλείο καταρχήν για το δικαστή και όχι για το διάδικο (ακόμη και αν ο διάδικος το πει, ο δικαστής δεν είναι υποχρεωμένος να στείλει προδικαστικό) —> άρα δεν ενεργοποιείται αυτόματα η ευχέρεια

Σκέψη 10: τα δικαστήρια αυτά έχουν εξουσία εκτίμησης —> δεν οφείλουν να παραπέμπουν ζήτημα ερμηνείας αν δεν είναι ουσιώδες —> άρα πρέπει πρώτα ο δικαστής να διαπιστώσει αν το χρειάζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση

Σκέψη 11: όχι υποχρέωση αλλά μπορεί σαν δικαστής να αισθάνομαι ότι η νομολογία δεν με καλύπτει —> έχω ευχέρεια (τους αφορά όλους) αλλά όχι υποχρέωση

Σκέψη 12επ.

Σκέψη 12επ.

Υποχρέωση με βάση το αρ. 267ΣΛΕΕ εκτός αν:

- A. Μη ουσιώδες ζήτημα για την επίλυση της συγκεκριμένης διαφοράς
 - B. Προηγούμενη απόφαση δικαστηρίου (ταυτόσημο ή παρεμφερές) ή Πάγια Νομολογία
 - Γ. Δεν υπάρχει ερμηνευτική αμφιβολία - προφανής ερμηνεία
- Όχι σωρευτικά - αρκεί ένα από αυτά για να μην υποχρεούται ο δικαστής

Σκέψη 16: Δημιουργεί ερωτήματα —> προφανή, ερμηνευτική αμφιβολία —> δυσχέρεια στην εξειδίκευση των παραπάνω εννοιών

Σκέψη 17: εξειδικεύει την ερμηνευτική αμφιβολία —> γνώμονας τα χαρακτηριστικά του κοινοτικού δικαίου

Αρα, στην ερμηνευτική αμφιβολία πρέπει να εξεταστούν αρχικά οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις

Παράλληλα χρειάζεται αυτόνομη ερμηνεία

Επιπλέον, ο δικαστής πρέπει να κάνει συστηματική και τελολογική ερμηνεία -Σωρευτική εφαρμογή!

Η παραπάνω εξειδικεύσεις της ερμηνευτικής αμφιβολίας —> αρκετά αυστηρές και δύσκολο να γίνουν από το δικαστή

Υπόθεση Ferreira da Silva C- 160/14

Συμπλήρωση και διευκρίνιση την προηγούμενη

Αφορούσε μια ενωσιακή οδηγία που ρύθμιζε το ζήτημα μεταβίβασης εγκαταστάσεων.

Αεροπορική εταιρεία πορτογαλική που προχώρησε σε μαζικές απολύσεις

Η αεροπορική στην οποία μεταβιβάστηκαν οι εγκαταστάσεις και έκανε και αυτή ναυλωμένες πτήσεις, προσέλαβε κάποιους από τους υπαλλήλους της πρώτης. Αυτοί που δεν προσλήφθηκαν —> ζητούν παροχή έννομης προστασίας

Η υπόθεση φτάνει στον ανώτατο βαθμό —> το δικαστήριο δεν έστειλε παραπομπή αλλά στηρίχθηκε στο ΔΕΕ

Επικαλείται τη νομολογία της προηγούμενης υπόθεσης και ότι δεν υπάρχει ερμηνευτική αμφιβολία εν προκειμένω

Οι ενδιαφερόμενοι κάνουν αγωγή αποζημίωσης —> επειδή το δικαστήριο δεν έστειλε προδικαστικό

Το δεύτερο αυτό δικαστήριο —> ρώτησε για το ζήτημα της υποχρέωσης αποστολής προδικαστικού και για τη διάσταση που προέκυψε σε πρωτοδικείο και εφετείο

Θυμίζει όλες τις προϋποθέσεις της προηγούμενης υπόθεσης

Προσθέτει στην ερμηνευτική αμφιβολία το εξής:

Σκέψη 40: το γεγονός ότι άλλα είπε το πρωτοδικείο και το εφετείο δεν δεσμεύει το ανώτατο δικαστήριο. Αν πολλά δικαστήρια στην ίδια έννομη τάξη έχουν κρίνει διαφορετικά ή και σε άλλες έννομες τάξεις, τότε υπάρχει ερμηνευτικό ζήτημα και όφειλε να στείλει παραπομπή το ανώτατο δικαστήριο

Αρα, ο ανώτατος δικαστής έχει πάντα ευχέρεια και ο κανόνας είναι ότι έχει υποχρέωση. Η υποχρέωση ενεργοποιείται όταν αυτός θεωρήσει ότι υπάρχει ζήτημα και πρέπει να παραπέμψει

Υποχρέωση δεν υπάρχει στις περιπτώσεις που αναφέρονται στον πίνακα πάνω Επίσης, με βάση την υπόθεση αυτή —> και μόνο αν δεν υπάρχει διάσταση στις νομολογίες τόσο των εθνικών δικαστηρίων όσο και των δικαστηρίων των άλλων κρατών μελών

Υπόθεση Foto - Frost 314/85

Πρόκειται για νομολογιακή επέκταση της υποχρέωσης του 267ΣΛΕΕ

Πρόκειται για γερμανική επιχείρηση που έκανε εισαγωγές ειδών από την Ανατολική Γερμανία (ήταν χωρίς δασμούς)

Το τελωνείο επέβαλε μεταγενέστερα δασμούς. Υπήρχε κοινοτικός κανονισμός που έλεγε ότι επιβάλλονται δασμοί αλλά αν δεν επιβλήθηκαν τη στιγμή εκείνη δεν μπορούν να επιβληθούν μεταγενέστερα. Επειτα από ερώτηση στην Επιτροπή, έβγαλε απόφαση ότι μπορεί να επιβληθεί δασμός μεταγενέστερα
Η εταιρεία προσέφυγε στα δικαστήρια και αυτά στο ΔΕΕ

Οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις —> παράγωγο δίκαιο [κανονισμοί και οδηγίες είναι ισόκυροι - οι αποφάσεις είναι κατώτερες]

Οι αποφάσεις απευθύνονται σε κράτη αλλά και σε ιδιώτες (είναι δεσμευτική) — αντίστοιχη της ατομικής διοικητικής πράξης σε εθνικό επίπεδο.

Μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή στο Γενικό δικαστήριο από τους ιδιώτες και τα κράτη στο ΔΕΕ.

Αφού η απόφαση είναι δεσμευτική —> μπορεί να κριθεί η νομιμότητά της τόσο στο πλαίσιο της προσφυγής όσο και στο πλαίσιο του αρ. 267ΣΛΕΕ

Το εθνικό δικαστήριο ρώτησε για το αν είναι αρμόδιο να κρίνει την απόφαση της επιτροπής —> αν ναι να το κρίνει αυτό αν όχι να το κρίνει το ΔΕΕ

Το ΔΕΕ διατυπώνει αμφιβολίες ως προς το κύρος της απόφασης. Θεωρεί ότι λόγω της κατανομής ιδιοτήτων του αρ. 267ΣΛΕΕ το δικαστήριο είναι αρμόδιο να κρίνει.

Το άρθρο αρ. 344ΣΛΕΕ αναγνωρίζει την αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου (+αρ. 19ΣΕΕ)

Σκέψη 14: τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να κρίνουν ως άκυρες τις αποφάσεις των κοινοτικών οργάνων —> το εθνικό δικαστήριο μπορεί να πει ότι μια ενωσιακή πράξη είναι έγκυρη αλλά όχι ότι είναι άκυρη (θίγεται η ομοιομορφία και η ασφάλεια και η ενότητα και η συνοχή του ενωσιακού δικαίου). Αφού το ΔΕΕ κάνει τον άμεσο έλεγχο, πρέπει να είναι μόνο αυτό που κάνει και τον έμμεσο

Αρα, δεν είναι δυνατό τα εθνικά δικαστήρια να αναγνωρίσουν ότι μια ενωσιακή πράξη στερείται κύρους.

-Εν προκειμένω, πώς μπορεί να αμφισβητήσει ένας ιδιώτης μια κοινοτική πράξη; Οδηγούμαστε στην υποχρέωση λοιπόν αποστολής προδικαστικού, αν ο δικαστής (ακόμη και κατώτερου δικαστηρίου!) αμφιβάλλει για το κύρος μια ενωσιακής πράξης και οι γνώμη του είναι ότι στερείται κύρους. Το ίδιο ισχύει και για του ανώτατους δικαστές.

Ερώτημα σε εξετάσεις: πότε υποχρεούται ένας δικαστής; Καταρχάς ευχέρεια αλλά υποχρέωση του ανώτατου δικαστή + το κουτάκι με το καφέ χρώμα + αν ο δικαστής αμφιβάλλει για το κύρος της πράξης

Αρα, αν πρόκειται για αμφιβολία ως προς το κύρος της ενωσιακής πράξης —> υποχρέωση τόσο του κατώτερου όσο και του ανώτατου εθνικού δικαστή

Αν όμως πρόκειται για ερμηνευτική αμφιβολία —> ευχέρεια για τους κατώτερους και υποχρέωση μόνο για τον ανώτατο δικαστή

Στην υποχρέωση του ανώτατου δικαστή —> υπεισέρχεται η κρίση τους [το καφέ πλαίσιο αναφέρει τις εξαιρέσεις από την υποχρέωση των ανώτατων δικαστών για αποστολή προδικαστικού]

5/4/2022

Τρίτη, 5 Απριλίου 2022 9:12 πμ

Επανάληψη των προηγούμενων:

Ευχέρεια και υποχρέωση προδικαστικής παραπομπής από τους δικαστές

Το αν υπάρχει προηγούμενη νομολογία, είναι το πιο εύκολο «καταφύγιο» για το δικαστή, ώστε να αποφύγει την υποχρέωσή του

Η ευχέρεια στην πραγματικότητα προκύπτει από το αρ. 267ΣΛΕΕ

Αφού υπάρχει λοιπόν υποχρέωση, στο σημερινό μάθημα θα εξετάσουμε τις συνέπειες της παραβίασης της υποχρέωσης αυτής

Αρ. 4 παρ. 3ΣΛΕΕ —> καλόπιστη συνεργασία κρατών μελών —> άρα τις συνέπειες θα τις υφίστανται τα κράτη μέλη, για παραλείψεις των δικαστών τους

Οι συνέπειες που επιφέρει η παράβαση της υποχρέωσης παραπομπής είναι σε δύο επίπεδα: το πρώτο απέναντι στην ένωση και το δεύτερο απέναντι στον ιδιώτη.

Για τον ιδιώτη, το ΔΕΕ έχει δημιουργήσει κάποιους μηχανισμούς (που δεν αναγράφονται στη ΣΛΕΕ), με πρώτο και κύριο από αυτούς το άμεσο αποτέλεσμα (δηλαδή, δεν πειράζει δικαστή που δεν το έκανες μέχρι τώρα αλλά μπορείς να το κάνεις στην περίπτωση μου). [προυποθέσεις άμεσου αποτελέσματος —> σαφής, ακριβής και να μην υπάρξουν μέτρου του κράτους για να ενεργοποιηθεί]

Ο δεύτερος μηχανισμός είναι η σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνεία

Ο τρίτος και τελευταίος είναι η αστική ευθύνη του κράτους, η μη μεταφορά της οδηγίας μπορεί δηλαδή να οδηγήσει σε αποζημίωση του ιδιώτη

Οι μηχανισμοί αυτοί τρέχουν παράλληλα με την προσφυγή παράβασης που θα κάνει η επιτροπή κατά του κράτους

Αν λοιπόν ο δικαστής παραβιάζει το αρ. 267 παρ. 3 ΣΛΕΕ —>

—>Στο πρώτο επίπεδο, της ΕΕ:

Αρ. 258ΣΛΕΕ

Προσφυγή παράβασης: η επιτροπή μπορεί να επιληφθεί, πχ στην περίπτωση μας ο ιδιώτης που είναι διάδικος κάνει καταγγελία για την παράβαση της υποχρέωσης του δικαστή, αλλά μπορεί και η επιτροπή να το μάθει με άλλο τρόπο, οποιοδήποτε. Έτσι, η επιτροπή ξεκινά την αλληλογραφία, κάνει πρώτα μια όχληση, απαντά το κράτος μέλος. Αν δεν απαντήσει —> επιστολή προειδοποίησης. Το τελευταίο στάδιο είναι η αιτιολογημένη γνώμη, στο οποίο η επιτροπή αναλύει όλες τις αιτιάσεις και είναι κατά ένα τρόπο δεσμευτική για εκείνη γιατί στην παράβαση μετά δεν μπορεί να προβάλλει νέους ισχυρισμούς.

Αν δεν απαντήσει το κράτος —> μετά από δύο μήνες προσφυγή παράβασης

Υπόθεση Επιτροπή κ./ Γαλλίας, C-416/17

Μεγάλη η απόφαση —> συγκεκριμένες σκέψεις μας ενδιαφέρουν

3 αιτιάσεις ουσίας και 1 για το 267ΣΛΕΕ

Μια γαλλική εταιρεία ζητά από τη φορολογική αρχή να της επιστραφούν κάποια ποσά φόρου. Η Γαλλία εφαρμόζε διαφορετικό καθεστώς —> μια θυγατρική στη Γαλλία δεν φορολογούνταν αλλά μια θυγατρική σε άλλες χώρες φορολογούνταν.

Η εταιρεία είπε ότι αυτό είναι διακριτική μεταχείριση, υπάρχει ελευθερία εγκατάστασης μέσα στην ΕΕ. Αν σε φορολογεί το κράτος αποδοχής πιο αυστηρά —> είναι εμπόδιο //

ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων —> παραβιάζεται

Το γαλλικό ΣτΕ έστειλε προδικαστικό και το ΔΕΕ έκρινε ότι υπάρχει παραβίαση του ενωσιακού δικαίου

Η απόφαση καταλήγει —> Αρα, όποιος έχει πληρώσει τέτοια ποσά πρέπει να του επιστραφούν

Για να επιστρέψει το κράτος μέλος τέτοια ποσά, δικαιούται να του προσκομίσει το κράτος μέλος κάποια αποδεικτικά στοιχεία

Το ΣτΕ έρχεται με δύο αποφάσεις —> καθόρισε πώς και πότε θα γίνει η επιστροφή φόρου, τι ποσοστό του φόρου θα επιστραφεί κτλ

Αρχισαν λοιπόν να γίνονται καταγγελίες στην επιτροπή από άλλους —> γιατί το δικαστήριο αφού δεν ήξερε πώς να ρυθμίσει το ζήτημα, έπρεπε να στείλει προδικαστικό στο ΔΕΕ

Ετσι, η επιτροπή άσκησε προσφυγή παράβασης κατά της Γαλλίας

Με 4 αιτιάσεις:

Η μια από αυτές ήταν ότι δεν έστειλε προδικαστικό —> Σκέψεις 100-114

Το δικαστήριο έπρεπε να είχε λάβει υπόψη υπάρχουσα νομολογία που υπήρχε, στην οποία υπήρχαν προδικαστικές παραπομπές για παρόμοια ζητήματα

Το ΣτΕ έθεσε περιορισμούς για την επιστροφή των ποσών —> σύμφωνα με την επιτροπή δεν είναι σύμφωνοι με το ΕΕ οι περιορισμοί αυτοί

Η Γαλλία υποστηρίζει ότι δεν υπήρχε ερμηνευτική δυσχέρεια —> υπήρχε μόνο θέμα με τα πραγματικά πριστατικά και όχι με τα ζητήματα ουσίας —> δηλαδή συντρέχει η δεύτερη προϋπόθεση της νομολογίας και αυτή της μη ύπαρξης ερμηνευτικής αμφιβολίας

Σκεώη 106: Η Επιτροπή λέει ότι —> Η παραβίαση του ενωσιακού δικαίου μπορεί να προέρχεται και από δικαιοδοτικό όργανο. Αφού δεν χωρεί κανένα ένδικο μέσο το δικαστήριο οφείλει να παραπέμψει

Η επιτροπή αναφέρει την υπόθεση Cilfit

Σκέψη 109: Η υποχρέωση προδικαστικής παραπομπής αποσκοπεί στην μη δημιουργία νομολογίας αντίθετης με τους κανόνες της ΕΕ —> άρα θέλουμε ομοιόμορφη νομολογία

Το ΣτΕ επέλεξε να εφαρμόσει την απόφαση με τρόπο που αποκλίνει από την ερμηνεία που έχει δώσει σε άλλη απόφαση —> για αυτό στη σκέψη 111 λέει ότι το ΣτΕ δεν μπορούς ένα είναι βέβαιο ότι αυτή θα ήταν η συλλογιστική του δικαστηρίου και έτσι η μη υποβολή προδικαστικού, είχε ως αποτέλεσμα να εξέδωσε απόφαση αντίθετη με την ερμηνεία του ΔΕΕ —> άρα η εύλογη αμφιβολία δεν μπορούσε να αποκλειστεί, δεν ήταν ένα καθαρό ζήτημα και άρα θα έπρεπε να σταλεί προδικαστικό στο ΔΕΕ

Το γεγονός ότι δεν έστειλε προδικαστικό ως όφειλε —> σκεψη 113, έπρεπε να αποτραπεί ο κίνδυνος εσφαλμένης ερμηνείας και άρα η γαλλία παραβίασε τις υποχρεώσεις της

Η υπόθεση αυτή επιβεβαιώνει και στην πράξη ότι η μη αποστολή προδικαστικού —> πρώτον επισύρει παραβίαση του ενωσιακού δικαίου που δημιουργεί ευθύνη του κράτους και δεύτερον ξεκαθαρίζει σε μεγάλο βαθμό ποια είναι τα όρια της εύλογης αμφιβολίας (το αν υπάρχει ερμηνευτική αμφιβολία δεν είναι τόσο σαφές- το εθνικό δικαστήριο πρέπει να είναι πολύ προσεκτικό σε αυτό, για αυτό και έπρεπε να στείλει προδικαστικό)

—> Επίπεδο ιδιώτη:

Υπόθεση Kobler C-224/01

Το συμπέρασμα της απόφασης αυτής: αν ένα δικαστήριο οφείλει να παραπέμψει και δεν το κάνει, στοιχειοθετείται αστική ευθύνη του κράτους απέναντι στον ιδιώτη

Αστική ευθύνη του κράτους= όταν το κράτος παραβιάζει το ενωσιακό δίκαιο δημιουργείται αδικοπρακτική ευθύνη // το ζήτημα δεν είχε αντιμετωπιστεί από την ένωση σε επίπεδο ιδιώτη —> αν δεν είναι δυνατό το άμεσο αποτέλεσμα ή η σύμφωνη ερμηνεία δεν υπήρχε κάποιο ένδικο βοήθημα για τον ιδιώτη, για αυτό και θεμελιώνεται αστική

ευθύνη (υπήρξε μεγάλη δυσκολία γιατί δεν υπήρχε σε όλα τα κράτη η έννοια της εξωσυμβατικής ευθύνης). Έτσι, λοιπόν στην υπόθεση Francovich, καθιερώθηκε η έννοια της αστικής ευθύνης

Οι δικονομικές προϋποθέσεις της αστικής ευθύνης αφήνονται στα κράτη μέλη για να ρυθμιστούν

Η εξέλιξη αυτή ξεκίνησε το 1993 και σε πρώτη φάση το ΔΕΕ δεχόταν ότι αστική ευθύνη μπορούν να επιφέρουν οι πράξεις της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας. Η υπόθεση Kobler ξεκαθάρισε πολλά ζητήματα

Στην υπόθεση αυτή κρίθηκε ότι ένα εθνικό δικαστήριο αν παραβί'ασει την υποχρέωση του αρ. 267ΣΛΕΕ επισύρει την αστική ευθύνη του κράτους.

Ένα Γερμανός καθηγητής σε αυστριακό πανεπιστήμιο. Επαιρνε ένα μισθό και ένα επίδομα αρχαιότητας. Ήθελε ένα δεύτερο επίδομα που έπαιρναν όσοι έχουν 15 χρόνια εμπειρίας σε αυστριακό πανεπιστήμιο, ενώ αυτός δεν έχει τόσα σε αυστριακό. Προσφύγει λοιπόν γιατί θεωρεί ότι είναι έμμεση διάκριση λόγω ιθαγένειας. Το δικαστήριο έστειλε προδικαστικό ερώτημα

Στο μεταξύ βγαίνει απόφαση που αφορούσε στο τι είναι αυτό το δεύτερο επίδομα. Η γραμματεία λοιπόν τον ρωτάει αν μετά την απόφαση αυτή εξακολουθούσε να θέλει να στείλει προδικαστικό. Το δικαστήριο λοιπόν ρωτά τους διαδίκους να πουν τη γνώμη τους για το τι θέλουν να κάνουν και λέει πάντως ότι η απόφαση αυτή δικαιώνει τον καθηγητή.

Το δικαστήριο αποσύρει το προδικαστικό αλλά απορρίπτει το ένδικο βοήθημα του καθηγητή —> γιατί θεώρησε το επίδομα ως ένδειξη ευχαρίστησης σε αυτούς που είναι 15 χρόνια στο αυστριακό πανεπιστήμιο

Ο καθηγητής ασκεί αγωγή αποζημίωσης, λόγω παραβίασης του ενωσιακού δικαίου —> το δικαστήριο στέλνει μια σειρά από προδικαστικά

Το πρώτο αφορά το αν μπορούμε να θεωρήσουμε ευθύνη κράτους από απόφαση ανώτατου δικαστηρίου;

Το δεύτερο αφορά το αν αυτό μπορεί να γίνει, αν εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να ορίσει το πώς πρέπει να γίνει;

Σκέψη 15: Δεν μπορεί η συμπεριφορά ενός ανώτατου δικαστηρίου να οδηγήσει σε ευθύνη του κράτους (επιχείρημα αυστρίας) —> επιχειρήματα: 1. ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης / 2. Ασφάλεια δικαίου / 3. Δεδικασμένο

Απάντηση ΔΕΕ —> σκέψη 30επ.: η αστική ευθύνη του κράτους είναι σύμφυτη με την ενωσιακή τάξη και δεσμεύει όλα τα όργανα του κράτους (Αρ. 258ΣΛΕΕ) —> επαναλαμβάνει υπόθεση Francovich. Εφόσον στη διεθνή έννομη τάξη, το κράτος λαμβάνεται ως ενιαίο σύνολο, αυτό πρέπει να γίνει κατά μείζονα λόγο και στην ενωσιακή έννομη τάξη. Άρα, δεν υπάρχει λόγος να αποκλείσουμε ευθύνη του κράτους από δικαστική απόφαση

Σκέψη 33: ο δικαστής έχει πολύ σημαντικό ρόλο να προστατεύει τα δικαιώματα της ευρωπαϊκής έννομης τάξης. Αν δεν αναγνωρίζαμε ευθύνη του κράτους από απόφαση δικαστηρίου —> θα ατονούσε η προστασία των δικαιωμάτων

Σκέψη 34: ανώτατα δικαστήρια. Είναι το τελευταίο μέρος που μπορεί ο ιδιώτης να ζητήσει την προστασία που του παρέχει το ενωσιακό δίκαιο και η προσβολή δικαιώματος με απόφαση αμετάκλητη, δεν μπορεί να ανακληθεί —> για αυτό είναι πολύ σημαντικό να μην μείνει ο ιδιώτης «ξεκρέμαστος», άρα μέσω της αποζημίωσης πρέπει να δίνεται η δυνατότητα αποκατάστασης της βλάβης.

Απάντηση στα επιχειρήματα της Αυστρίας:

- Σκέψη 38-39: διασφάλιση της σημασίας του δεδικασμένου —> χρηστή απονομή της δικαιοσύνης - ασφάλεια δικαίου. Το να αναγνωρίσω ευθύνη για αποζημίωση δεν σημαίνει ότι αμφισβητείται το δεδικασμένο —> η αναγνώριση της ευθύνης του δημοσίου έχει σαν στόχο άλλο αντικείμενο από το δεδικασμένο (αυτός που ασκεί αγωγή θέλει αποζημίωση και δεν προσβάλλει την ισχύ του δεδικασμένου). Η ευθύνη του δημοσίου επιβάλλει την αποζημίωση αλλά όχι την άρση της απόφασης. [τι γίνεται με το κύρος όμως αυτής της απόφασης —> θα πρέπει σε επόμενη απόφαση

να μεταστραφεί με τη νομολογία]

- Σκέψη 40: ανεξαρτησία και κύρος δικαιοσύνης. Δεν μπορούν να γίνουν δεκτά τα επιχειρήματα για το κύρος. Η αρχή της αστικής ευθύνης αφορά την ευθύνη του δημοσίου και όχι του δικαστή. Δεν υπάρχει κίνδυνος ανεξαρτησίας του οργάνου και δεν πλήττεται η προσωπική ανεξαρτησία του δικαστή. Για το κύρος —> η ύπαρξη ενδίκου μέσου για την αποκατάσταση μιας λανθασμένης απόφασης ενισχύει το κύρος της έννομης τάξης, γιατί δείχνει ότι η έννομη τάξη προστατεύει τα δικαιώματα και πρόκειται για καμπανάκι για το δικαστή
- Πώς θα καθορίσουμε το αρμόδιο δικαστήριο(επιχείρημα κρατών); Σκέψη 45επ: Στόχος της αστικής ευθύνης είναι η προστασία των δικαιωμάτων των ιδιωτών —> αν δεν υπάρχει τέτοιο δικαστήριο, τα κράτη να φτιάξουν —> Αρ. 19ΣΕΕ, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέψουν τα ένδικα μέσα και βοηθήματα
Περιορισμοί - απώτατο όριο —> αρχή της ισοδυναμίας (=όλες οι διαδικασίες και οι κανόνες να μην είναι δυσμενέστεροι από τις διαδικασίες που προβλέπονται για παραβιάσεις του εθνικού δικαίου) και αρχή της αποτελεσματικότητας (=οι κανόνες πρέπει να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία)
Σκέψη 46: αυτονομία κρατών μελών
Σκέψη 47: αρχή της αποτελεσματικότητας —> το ΔΕΕ δεν θα επέμβει, αρκεί να διασφαλίζει το κάθε κράτος την αποτελεσματική δικαστική προστασία
- Σύγκριση με το σύστημα της ΕΣΔΑ —> εκεί υπάρχει αποζημίωση του ιδιώτη, άρα γιατί να μην υπάρχει στην ΕΕ;

Αρα, μπορεί να στοιχειοθετηθεί ευθύνη του κράτους

Πότε υπάρχει ευθύνη; Ποια είναι η παραβίαση του ενωσιακού δικαίου;

-Παραβίαση κανόνα ενωσιακού δικαίου

-Κατάφωρη παραβίαση

-Ζημία

-Αιτιώδης σύνδεσμος

—> Πότε έχουμε κατάφωρη παραβίαση από τον δικαστή;

Σκέψη 53: πρέπει να ληφθεί υπόψη η ιδιομορφία του δικαστικού λειτουργήματος. Ευθύνη του δημοσίου από αποφάσεις ανώτατου δικαστηρίου —> σε εξαιρετικές περιπτώσεις που ο δικαστής προδήλως παραβιάζει το ενωσιακό δίκαιο —> έτσι η ασφάλεια δικαίου και η ανεξαρτησία του δικαστή δεν μπορούν να αποκλείσουν την ευθύνη αλλά μπορούν να την περιορίσουν

Σκέψη 54-55: πρέπει να ληφθούν συγκεκριμένα στοιχεία υπόψη —> σαφήνεια του κανόνα / αυτοπροαίρετος χαρακτήρας παράβασης / συγγνωστός χαρακτήρας πλάνης / γνώμη κοινοτικού οργάνου που ερμηνεύει με συγκεκριμένο τρόπο την παράβαση /μη αποστολή προδικαστικού ερωτήματος ενώ υπάρχει υποχρέωση —> άρα η μη αποστολή προδικαστικού είναι αυτοτελής λόγος παραβίασης

Σκέψη 56: κατάφωρη παραβίαση αν η απόφαση εκδόθηκε κατά προφανή αντίθεση από τη νομολογία του δικαστηρίου

Βλέπουμε λοιπόν ότι καθιερώνεται η αρχή απέναντι στον ιδιώτη ευθύνη για αποζημίωση εξαιτίας της μη αποστολής προδικαστικού

Υπόθεση Ferreira da Silva C-160/14 —> αφορούσε τα ζητήματα της ευχέρειας και της υποχρέωσης παραπομπής —> το δικαστήριο εξειδικεύει το ζήτημα της εύλογης ερμηνευτικής αμφιβολίας (αντιφατικές αποφάσεις δικαστηρίων + επαναλαμβανόμενα ζητήματα που προκύπτουν —> ένδειξη ερμηνευτικής αμφιβολίας)

Το δικαστήριο ζήτησε εξηγήσεις σχετικά με τη νομολογία Kobler —> στην Πορτογαλία υπήρχε νόμος που προέβλεπε αστική ευθύνη από δικαστικές αποφάσεις, αφού όμως η απόφαση ακυρωθεί, πράγμα που περιορίζει το δικαίωμα

Το δικαστήριο στέλνει προδικαστικό στο ΔΕΕ για το αν είναι σύμφωνο αυτό με το

ενωσιακό

Σκέψη 50: υποχρέωση του κράτος μέλους να θεραπεύσει της συνέπειες της ζημίας στο πλαίσιο της αδικοπρακτικής ευθύνης

Σκέψη 51: ο κανόνας καθιστά δυσχερή την αποζημίωση (Η Πορτογαλία επικαλείται το δεδουλευμένο και την ασφάλεια δικαίου) —> το ΔΕΕ είπε ότι είναι διαφορετική η ευθύνη του δημοσίου με την ισχύ του δεδουλευμένου

Σκέψη 56: η ασφάλεια δικαίου δεν μπορεί να αποκλείσει την αρχή της ευθύνης των κρατών μελών, γιατί είναι σύμφυτη με την ενωσιακή τάξη

Σκέψη 59: σημαντική παρεμπόδιση του δικαίου της ένωσης και δεν μπορεί να δικαιολογηθεί

Πρόκειται για μεγαλύτερη εξειδίκευση που κάνει το δικαστήριο —> τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θέτουν τόσο στενές προϋποθέσεις για την αποζημίωση

12/4/2022

Τρίτη, 12 Απριλίου 2022 9:05 πμ

Επανάληψη:

Επειδή ο εθνικός δικαστής ξεκινά τη διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής —> ο ρόλος του πρέπει να είναι ανεξάρτητος —> άρα ένα κράτος μέλος θα ελεγχθεί και πολιτικά και νομικά

Ο μη σεβασμός του προδικαστικού ερωτήματος ή μια απόφαση δικαστηρίου —> ενεργοποιεί την ευθύνη του κράτους

Ευχέρεια και υποχρέωση για αποστολή προδικαστικού ερωτήματος

Σήμερα θα ασχοληθούμε με —> τις υποχρεώσεις που δημιουργεί η προδικαστική παραπομπή για τα κράτη μέλη

Τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τα κατάλληλα ένδικα βοηθήματα, να εξασφαλίζουν την ανεξαρτησία του δικαστή

-Οι υποχρεώσεις αυτές συμβιβάζονται με τη λεγόμενη δικονομική και θεσμική ανεξαρτησία του κράτους; (Ακριβώς επειδή στην ένωση δεν υπάρχει θεσμική ενοποίηση)

Το κράτος πρέπει να μεταφέρει την οδηγία σωστά σε ένα κείμενο που θα είναι νομικά δεσμευτικό (δεν ενδιαφέρει την ένωση η μορφή του δεσμευτικού κειμένου - αρκεί να είναι δεσμευτικό)

Η οδηγία πχ πρέπει να μεταφερθεί από τα κράτη μέλη με οποιοδήποτε τρόπο —> έκφανση της θεσμικής αυτονομίας

-Θεσμική αυτονομία: με βάση τους κανόνες που έχει ένα κράτος, θα ρυθμίσει το ίδιο πώς θα μεταφερθούν οι πράξεις της ένωσης στην εθνική έννομη τάξη (όριο: να μην παραλλάσσονται οι αξιώσεις κατά τη μεταφορά)

Υπόθεση Cartesio, C- 210/06

Ετερρόρυθμη εταιρεία της Ουγγαρίας που θέλει να μεταφέρει την έδρα της στην Ιταλία, κάτι που απαγορεύεται στην Ουγγαρία

Η εταιρεία προσφεύγει στη δικαιοσύνη —> υποστηρίζει ότι αυτό περιορίζει την ελευθερία της εγκατάστασης και ότι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο όφειλε να στείλει προδικαστικό αφού η απόφαση δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα

Πρόέκυψαν διάφορα ζητήματα:

- αν είναι δικαστήριο
- αν υπάρχει υποχρέωση αποστολής προδικαστικού εφόσον υπήρχε η δυνατότητα αναίρεσης —> το δικαστήριο είπε ότι Όταν υπάρχει δυνατότητα αναίρεσης —> δεν υπάρχει υποχρέωση /
- η Ουγγαρία έχει ένα κανόνα ότι μπορεί να ασκηθεί έφεση σε απόφαση που έχει σταλεί προδικαστικό —> όταν ένα δικαστήριο στείλει προδικαστικό ερώτημα, το δικαστήριο έχει εξουσία να καταργήσει το προδικαστικό, να μεταρρυθμίσει την απόφαση, να διατάξει το κατώτερο δικαστήριο να εκδικάσει τη διαφορά χωρίς την παραπομπή —> άρα στην ουσία υπάρχει ένα ανώτερο δικαστήριο που αποφασίζει αν πρέπει να σταλεί προδικαστικό

Μας απασχολεί το τελευταίο ζήτημα εδώ:

Σκέψη 88: το δικαστήριο μιλά για το 267ΣΛΕΕ —> ο εθνικός δικαστής έχει ευρύτατη ευχέρεια / το δικαστήριο αποδέχεται το γεγονός ότι μπορεί μια απόφαση για την οποία έχει στείλει προδικαστικό να υπόκειται σε ένδικα μέσα

Σκέψη 89: όσο δεν έχει ανακληθεί αυτή η απόφαση, είναι δεσμευτική και το ΔΕΕ καλείται να απαντήσει

Σκέψεις 90-91: η διαδικασία αυτή της παραπομπής δεν αφορά το διάδικο (αφού δεν μπορεί αυτός να υποχρεώσει το δικαστήριο να ανακαλέσει το προδικαστικό) —> ενότητα ερμηνείας κοινοτικού δικαίου μέσω συνεργασίας των δικαστών —> ο διάδικος δεν συμμετέχει και δεν μπορεί να επηρεάσει την πορεία της διαδικασίας / η αίτηση αυτή βασίζεται σε διάλογο μεταξύ δικαστών του οποίου η έναρξη εξαρτάται από τον δικαστή

Σκέψη 92: το ανώτατο δικαστήριο που θα κρίνει την έφεση μπορεί να υποχρεώσει το δικαστή να απορρίψει την παραπομπή και να κρίνει την απόφαση από εκεί που την άφησε —> η αποστολή προδικαστικού είναι μια ευχέρεια της ένωσης και κανείς δεν μπορεί να την περιορίσει (άρα προβληματικό αυτό) / ακόμη και αν μια υπόθεση εκκρεμεί για δεύτερη φορά (αφού η πρωτοβάθμια απόφαση εξαφανίστηκε), το πρωτοβάθμιο δικαστήριο μπορεί να υποβάλλει ξανά ερώτημα —> άρα ο εθνικός δικονομικός κανόνας παρακάμπτεται εδώ —> εφαρμογή της αρχής της υπεροχής (το δικαστήριο δηλαδή κοιτά το συγκεκριμένο κανόνα)

Αν δεχθούμε έναν τέτοιο κανόνα —> η αυτοτελής αρμοδιότητα για αποστολή προδικαστικού που δίνεται στο δικαστή θα ήταν αμφίβολη

Σκέψη 96: θα κρίνει το πρωτοβάθμιο δικαστήριο για την αποστολή του προδικαστικού (το πρωτοβάθμιο θα κρίνει δηλαδή την εκτίμηση του εφετείου!) —> δεν μπορεί να του το στερήσει αυτό το εθνικό δικαιο

-Αρα ποια είναι η υποχρέωση του κράτους εν προκειμένω; Θα πρέπει να καταργήσει αυτή τη διάταξη που εμποδίζει την εφαρμογή του προδικαστικού / μπορεί να ασκήσει προσφυγή παραβάσεως ένας ιδιώτης / ο ιδιώτης μπορεί να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης κατά του κράτους

Υπόθεση Elchinov C-173/09

Πρόκειται για Βούλγαρο υπήκοο που είναι άρρωστος και θέλει να κάνει μια θεραπεία στη Γερμανία που έχει πρωτοποριακές μεθόδους

Ζητά από τον οργανισμό υγείας να του εγκρίνει τη δαπάνη του —> ο Οργανισμός αρνείται και ο Βούλγαρος προσφεύγει στη δικαιοσύνη

Το δικαστήριο αναιρεί την αρνητική απόφαση και το Δημόσιο ασκεί αναίρεση

Η αναίρεση πάει στο ανώτατο δικαστήριο που αναιρεί την απόφαση και παραπέμπει στο διοικητικό πρωτοδικείο με άλλη σύνθεση από την πρώτη και δίνει και κατευθυντήριες οδηγίες

Το διοικητικό πρωτοδικείο στέλνει προδικαστικό ερώτημα —> παραμερίζει τις κατευθυντήριες οδηγίες και ρωτά το ΔΕΕ πώς να εφαρμόσει τον κανονισμό

Το κύριο ερώτημα που ρωτά επίσης αν δεσμεύεται το πρωτοβάθμιο δικαστήριο από την ερμηνεία που έδωσε το ανώτατο δικαστήριο

Σκέψη 21-31: Το ΔΕΕ διαπιστώνει ότι υπάρχει ένα άρθρο στο βουλγαρικό δικαιο που ορίζει ότι οι κατευθυντήριες του ανώτατου δικαστηρίου δεσμεύουν το πρωτοβάθμιο σε περίπτωση επανεξέτασης της υπόθεσης —> δεν υπάρχει όμως αυτονομία των δικαστών;

Σκέψη 24: μπορεί να παρακάμψει ο εθνικός δικαστής τον εθνικό δικονομικό κανόνα; Αντιβαίνει αυτό στο ενωσιακό δικαιο;

Σκέψη 27: Το ΔΕΕ λέει ότι η ύπαρξη δικονομικού κανόνα όπως αυτός δεν αναιρεί τη δυνατότητα του εθνικού δικαστή να υποβάλλει προδικαστικό —> το κατώτερο δικαστήριο πρέπει να είναι ελεύθερο να υποβάλλει στο ΔΕΕ τα ερωτήματα που το απασχολούν —> ευχέρεια ως προς τη σκοπιμότητα, τη νομιμότητα, το περιεχόμενο

Σκέψη 28: η ευχέρεια του δικαστή να ζητήσει προδικαστικό πριν αποφασίσει να μην εφαρμόσει τις οδηγίες δεν μπορεί να γίνει υποχρέωση —> το κατώτερο δικαστήριο μπορεί δηλαδή να αποφασίσει διαφορετικά από την ερμηνεία του ανώτερου σε ό,τι αφορά στο ενωσιακό δικαιο

Σκέψη 29 + 30: αφού όμως έστειλε προδικαστικό, δεσμεύεται από την ερμηνεία του ΔΕΕ και μόνο από αυτή —> παρακάμπτεται λοιπόν η ερμηνεία του ανώτερου δικαστή —> ο δικαστής δεν είναι υποχρεωμένος να στείλει το προδικαστικό, αλλά όταν το στείλει δεσμεύεται

Σκέψη 31: ο εθνικός δικαστής είναι υποχρεωμένος να εφαρμόζει το δικαιο της ένωσης και πρέπει να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα αφήνοντας κάθε αντίθετη διάταξη (υπόθεση Simmenthal)

Σκέψη 32: είναι αντίθετος στο ενωσιακό δικαιο ένας εθνικός κανόνας που υποχρεώνει το κατώτερο δικαστήριο όταν επανεξετάζει την υπόθεση να δεσμεύεται από την ερμηνεία του ανώτερου

Υπόθεση Lowicz, C-558/18

Η Πολωνία με διάφορους νόμους προσπάθησε να ελέγξει τη δικαστική εξουσία

Ένας από αυτούς μας απασχολεί στην υπόθεση αυτή —> πρόκειται για δύο προδικαστικά ερωτήματα σε δύο άσχετες υποθέσεις —> αφορούσαν τον βαθμό που μπορεί να περιοριστεί η ευχέρεια του δικαστή να στέλνει προδικαστικό (αρ. 19ΣΕΕ)

Σκέψη 13: Τα ερωτήματα αυτά αφορούσαν ένα νέο πειθαρχικό καθεστώς που φτιάχτηκε για τους δικαστές —> είχε δημιουργηθεί στην Πολωνία ένα συμβούλιο υπό τον Υπουργό —> στο νέο πειθαρχικό δικαιο ο ορισμός των παραβάσεων είναι ασαφής, δεν υπάρχει εγγύηση

Τα εθνικά δικαστήρια είπαν ότι και η νομοθετική και η εκτελεστική εξουσία υποστήριξαν ότι στόχος του νέου πειθαρχικού καθεστώτος ήταν ο περιορισμός των αποφάσεων που δεν ήταν αρεστές στην κυβέρνηση

-Τα προδικαστικά ερωτήματα που εστάλησαν εδώ είναι παραδεκτά;

Σκέψη 38: η επιτροπή είπε ότι δεν είναι παραδεκτό το ερώτημα (η μια διαφορά ήταν ποινική και η άλλη ήταν

διοικητική —> άρα τι δουλειά έχει το άρθρο 19ΣΕΕ)

Σκέψη 41 επ.: το ΔΕΕ υποστηρίζει ότι ο δικαστής έχει μεγάλη ευχέρεια για αποστολή προδικαστικού και υπάρχει τεκμήριο ότι είναι λυσιτελές το ερώτημά του —> κατά πάγια νομολογία όμως δεν απαντά το ΔΕΕ σε υποθετικά ερωτήματα

Σκέψη 44: ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής δεν είναι μια συμβουλευτική γνώμη, αλλά στην ανάγκη επίλυσης μια διαφοράς —> εν προκειμένω δεν υπάρχει η διαφορά

Σκέψη 45: με βάση το γράμμα του 267ΣΛΕΕ και την οικονομία —> πρέπει να υπάρχει εκκρεμής πραγματική διαφορά

Σκέψη 46: το 267ΣΛΕΕ δεν έχει την ίδια χρησιμότητα με το 258ΣΛΕΕ (προσφυγή παραβάσεως)

Σκέψη 47: εδώ δεν πρόκειται για προσφυγή παραβάσεως —> στην προσφυγή παραβάσεως δεν προϋποτίθεται διαφορά, το δικαστήριο αποφαινεται εν γένει // ενώ στην προδικαστική παραπομπή το ΔΕΕ συνδράμει για την επίλυση διαφοράς —> εδώ δεν υπάρχει ο σύνδεσμος της διαφοράς γιατί:

1. Σκέψη 49: το αρ. 19ΣΕΕ δεν έχει θέση εδώ (μια διοικητική και μια ποινική υπόθεση)
2. Σκέψη 50: εδώ δεν έχουμε ούτε δικονομικού χαρακτήρα διάταξη
3. Σκέψη 51: δεν χρησιμεύει η ερμηνεία του ΔΕΕ για το αρ. 19ΣΕΕ —> ούτε ως προς την ουσία ούτε ως προς τη δικονομία δεν μπορεί να βοηθήσει το ΔΕΕ

Αρα, απαράδεκτα ερωτήματα —> έχουν γενικό χαρακτήρα, δεν είναι ειδικά ερωτήματα για να επιλυθούν συγκεκριμένες διαφορές και εν προκειμένω δεν μας αφορά η πειθαρχική διαδικασία κατά των δικαστών

Σκέψη 55-60: Ωστόσο, το ΔΕΕ υποστηρίζει ότι το 267ΣΛΕΕ είναι ακρογωνιαίος λίθος

Κάτα πάγια νομολογία —> ευρύτατη ευχέρεια για υποβολή προδικαστικών

Σκέψη 57: ένας κανόνας εθνικού δικαίου δεν μπορεί να εμποδίζει τη χρήση της ευχέρειας —> δεν επιτρέπονται εθνικές διατάξεις που εκθέτουν τους δικαστές σε κυρώσεις επειδή υπέβαλαν προδικαστικό —> θίγει την ευχέρεια και τα καθήκοντα του δικαστή βάσει του αρ. 267ΣΛΕΕ

Σκέψη 58: η προστασία των δικαστών είναι εγγύηση συμφυής με την ανεξαρτησία τους.

Παρόλα αυτά η προδικαστικές παραπομπές απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες